

OD
MARKSIZMU
do
feminizmu

Księga pamiątkowa
z okazji 70. rocznicy urodzin
Profesora Kazimierza Ślęczki

NR 2651

OD
MARKSIZMU
do
feminizmu

Księga pamiątkowa
z okazji 70. rocznicy urodzin
Profesora Kazimierza Ślęczki

pod redakcją Tomasza Czakona

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Katowice 2009

Redaktor serii: Filozofia
ANDRZEJ KIEPAS

Recenzent
JACEK RAŃ

Publikacja będzie dostępna — po wyczerpaniu nakładu —
w wersji internetowej:
Śląska Biblioteka Cyfrowa
www.sbc.org.pl

Redaktor: JERZY STENCEL

Projektant okładki i stron działowych: ANNA KMITA

Redaktor techniczny: MAŁGORZATA PLEŚNIAR

Korektor: LUIZA PRZEŁOŻNY

Copyright © 2009 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-1787-8

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 16,0 + wklejka. Ark. wyd. 18,5. Prze-
kazano do łamania we wrześniu 2008 r. Podpisano do druku
w styczniu 2009 r. Papier offset. kl. III, 80 g

Cena 30 zł

Łamanie: Pracownia Składu Komputerowego
Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego
Druk i oprawa: EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, Spółka Jawna
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Wstęp

Jubileusz urodzin znaczącego badacza nie jest tylko jego prywatną sprawą — dla przyjaciół i uczniów jest okazją do refleksji nad drogą, którą przebył Jubilat, i wyrażenia swoich uczuć wobec osoby, która w ich życiu odegrała ważną rolę nauczyciela, mistrza, przyjaciela. Dlatego grupa przyjaciół i uczniów Profesora Kazimierza Ślęczki postanowiła wydać tę księgę dla uczczenia 70. rocznicy Jego urodzin.

Tytuł książki pamiątkowej *Od marksizmu do feminizmu* nie w pełni oddaje drogę ideową przebytą przez Jubilata. Powinien on raczej brzmieć *Od geologii do globalizacji*, jednak wtedy nie byłby tak sugestywny, jak ten którym książkę opatrzone, nie opisywałby dramatycznych zmagania Profesora ze światem idei. Najpierw pogrążenie się w pewnej nieortodoksyjnej wówczas wersji marksizmu, a później żmudne z niego wychodzenie i poszukiwanie nowego obszaru filozoficznej ekspresji.

Mój pierwszy kontakt z Profesorem Kazimierzem Ślęczką nastąpił poprzez Jego rozprawę habilitacyjną *Dialektyka procesu rewolucji: w sporze o „Geschichte und Klassenbewusstsein”* (1978). Byłem wtedy po archeologii i studiowałem filozofię na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Książka mnie zafascynowała, choć jednocześnie była mi obca. Zainteresowała mnie hermeneutyczna analiza dzieła Györgya Lukácsa oraz tak wielkie oddanie się potędze filozofii aż do przypisywania jej roli dziejotwórczej. Wówczas bardziej zajmowały mnie problemy metodologii nauk. Pozostając pod wpływem szkoły lwowsko-warszawskiej, nie byłem gotów przypisywać filozofii roli dziejotwórczej. Jednak pomyślałem sobie, że po ukończeniu studiów dobrze byłoby pracować w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, aby móc współpracować z Profesorem K. Ślęczką. Udało się. Jednocześnie wydarzenia polityczne i społeczne 1980—1981 roku spowodowały moje odejście od metodologii nauk na rzecz filozofii społecznej,

konkretnie — marksizmu. W efekcie podjąłem pracę pod kierownictwem Profesora i pod Jego też kierownictwem napisałem pracę doktorską.

Księga składa się z kilku części. W części pierwszej, co oczywiste, znajdują się wspomnienia opisujące, nieraz w sposób bardzo osobisty, drogę życiową oraz ideową Jubilata. Część tę rozpoczyna niezwykle wspomnienie Jana Rzymelki (*Notatki o epizodach fascynacji — z życia Kazimierza Ślęczki, który studiował geologię [i nie tylko] — a profesorem filozofii został*), pierwszego doktoranta Profesora Ślęczki i od 1989 roku (z krótką przerwą) posła na sejm. Jan Rzymelka opowiada o niezwykłości kulturowej dawnego księstwa cieszyńskiego — miejsca urodzin Profesora. Opowiada o jego latach studenckich, ówczesnych fascynacjach, aż do dojścia do zainteresowania się twórczością G. Lukácsa. Krzysztof Wieczorek (*Z dziejów pewnego filozoficznego entuzjazmu*) ukazuje zmieniający się stosunek Kazimierza Ślęczki do idei postępu. Zmiana ta ma swe źródła w przełomie teoretycznym, w zerwaniu epistemicznym uosabianym przez takich myślicieli, jak Louis Althusser, a także Jacques Derrida. Ewolucja ta uwidoczniła się w rewidowaniu własnego stanowiska wobec marksizmu. Ewa Hyży (*Osobista refleksja o Kazimierzu Ślęczce — Johnie S. Millu polskiego feminizmu*) przekazuje czytelnikom swą ciepłą ocenę Kazimierza Ślęczki — J.S. Milla polskiego feminizmu. Część tę kończy wypowiedź Andrzeja Murzyna (*Wyznania ucznia*) będąca pochwałą filozofii, takiej filozofii, która jest bliska postawie Jubilata.

W drugiej części znajdują się trzy wypowiedzi podejmujące spór o aktualność klasycznych filozoficznych problemów, obecnych także w twórczości Kazimierza Ślęczki. Halina Promieńska (*Arystoteles w świecie postmodernizmu i... feminizmu*) podejmuje problem znaczenia Arystotelesa dla współczesności, a szczególnie próbuje uzasadnić tezę, że filozof ten nie jest aż takim antyfeministą, na jakiego wygląda. Następnie Leszek Nowak (*O potrzebie modyfikacji etyki normatywnej „Nowego Testamentu”*) rekonstruuje koncepcję człowieka, a zarazem etykę miłości obecną w *Nowym Testamencie* i pokazuje konflikty, którymi obarczona jest ewangeliczna koncepcja człowieka. Na jej miejsce proponuje nieewangeliczny model człowieka. Włodzimierz Lorenc (*Filozofie skończoności. Zmierzch idei absolutu i skłonności do absolutyzowania*) — zgodnie z tytułem — ukazuje zmierzch metafizyki przez poddanie krytyce idei absolutu i zastępowanie jej ideą skończoności.

Trzecia część zawiera teksty poświęcone recepcji wybranych problemów marksizmu, w dużym stopniu obecnych w pewnym okresie w twórczości Kazimierza Ślęczki. Barbara Przybylska-Czajkowska (*Etyka w „Ontologii” Lukácsa. Szkic rekonstrukcji*) analizuje wybrany wątek fundamentalnej pracy tego autora, przyswojonej polskiej filozofii przez Jubilata. Autorka ukazuje aktualność propozycji Lukácsa, wskazując, że w jego dziele obec-

na jest ciekawa perspektywa oceny globalizacji. Warto dodać, że Kazimierz Ślęczka jest tłumaczem interesującej książki Jana A. Scholtego o globalizacji. Waldemar Czajkowski (*Györgya Lukácsa ontologia historyczna globalizacji*), wydobywając w dziele Lukácsa pewną ontologię globalizacji, ukazuje jej aktualność we współczesnych dyskusjach o globalizacji. Tomasz Czakon (*Recepcja książki Andrzeja Walickiego „Marksizm i skok do królestwa wolności”*) przedstawia duże zainteresowanie i różnorodność sposobów odbioru książki Walickiego. Marek Zagajewski (*Widmo komunizmu krąży po Polsce*) polemizuje z beztróskim dzisiaj nadużywaniem terminów: „komuna”, „komunista”, „państwo komunistyczne”. Jednocześnie, zauważając nowe wydanie *Manifestu komunistycznego*, proponuje współczesne odczytanie tego dokumentu Wiosny Ludów.

W części czwartej Ewa Kochan (*Feminizm i ideologia. Na marginesach książki Kazimierza Ślęczki*) proponuje ponowną lekturę książki Profesora. Stwierdza, że publikacja ta oznaczała szczególne otwarcie się polskiej humanistyki na świat.

Część piąta księgi poświęcona jest wybranym aspektom problematyki ważnej dla Jubilata — wyobcowaniu i jego przewyciężaniu. Wojciech Kauter („Człowiek urodził się wolny, a wszędzie jest w okowach”. *Rousseau i jego bunt wobec nowożytnego świata*) ukazuje ten problem, odwołując się do filozofii Jeana Jacques’a Rousseau. Jerzy Kopel (*Tożsamość społeczna i komunikacja interpersonalna. W kręgu myśli Michała Bachtina*) ukazuje problem zagrożenia tożsamości zarówno w warstwie podmiotowości jednostki, jak i jej relacji wspólnotowych. Księgę kończy wypowiedź Jacka Wodza (*O tak zwanej permanentnej legitymizacji władzy — słów kilka*) stanowiąca w gruncie rzeczy klucz do wyjścia z mniej lub bardziej hermetycznych filozoficznych rozważań o świecie idei do realiów społecznych i politycznych dzisiejszej Polski.

Słowa-klucze: marksizm, feminizm, globalizacja, ideologia, postęp, ontologia, estetyka

Tomasz Czakon

Introduction

A birthday jubilee of an outstanding researcher is not only his personal business. For his friends and students, it is an occasion to reflect on a way he has gone through, and express their feelings towards a person who played an important role of a teacher, master and friend in their life. Therefore, a group of friends and students of Professor Kazimierz Ślęczka decided to publish this volume in order to celebrate his 70th birthday.

The title of the commemorative book *From marxism to feminism* does not fully reflect the ideological way professor went through. It should rather be entitled *From geology to globalization*, however, it would not be as suggestive as the present one, and would not describe dramatic struggles Professor Ślęczka experienced with the world of ideas. First, he immersed himself in a certain non-Orthodox version of Marxism, and later on he struggled to leave it and searched for a new area of philosophical expression.

My first contact with Professor Ślęczka was via his postdoctoral book *A dialectics of the revolution process: in a debate on "Geschichte und Klassenbewusstsein"* (1978). I finished archeology at that time and was studying philosophy at the Jagiellonian University in Kraków. The book fascinated me, though, it was strange at the same time. What interested me was a hermeneutic analysis of the work by György Lukács, as well as a strong devotion to the power of philosophy, and the history-making role ascribed to it. Then I was much more interested in the issues of the methodology of sciences. Remaining under the influence of Lwów and Warszawa School, I was not able to think of philosophy in terms of history making. However, it occurred to me that it would be a good idea to work in the Institute of Philosophy at the University of Silesia to co-operate with Professor Ślęczka having finished the studies. I managed to do it. At the

same time, the political and social events of 1980—1981 made me withdraw from the methodology of the sciences and devote myself to social philosophy, i.e. Marxism to be more specific. As a result, I started work under his supervision, and wrote a doctoral dissertation also supervised by him.

The volume consists of several parts. Obviously, the first part covers memories describing, often in a very personal way, a Professor's way of life and ideology. It opens with a memory by Jan Rzymelka (*Notes on the episodes of fascination — from life of Kazimierz Ślęczka who studied (not only) geology — and became the Professor of philosophy*), the professor's first PhD candidate and from 1989 (with a short break) an MP for the Sejm, Jan Rzymelka presents the cultural uniqueness of the former Księstwo Cieszyńskie — the place in which professor was born. He writes about professor's student times, fascinations and his way to get interested in works by G. Lukács. Krzysztof Wieczorek (*From the history of a certain philosophical enthusiasm*) shows a changing attitude professor held towards the idea of progress. The change in question has its sources in a theoretical breakthrough and epistemic withdrawal represented by such thinkers as Louis Althusser and Jacques Derrida. The very evolution was evident in revising his own attitude towards Marxism. Ewa Hyży (*A personal reflection on Kazimierz Ślęczka — a John S. Mill of the Polish feminism*) provides the readers with her warm opinion on Professor Kazimierz Ślęczka — a J.S. Mill of the Polish feminism. The section closes with a text by Andrzej Murzyn (*Student's confessions*) being an approval of philosophy and such philosophy that is close to professor's attitude.

The second part includes three texts dealing with an argument on the up-to-dateness of classical philosophical problems also to be present in works by Kazimierz Ślęczka. Halina Promieńska (*Aristotle in the world of postmodernism and... feminism*) raises the issue of the importance of Aristotle in the world, and, more importantly, attempts to justify the hypothesis that this philosopher is not such an antifeminist as he seems to be. Next, Leszek Nowak (*On the need to modify normative ethics of the "New Testament"*) reconstructs a conception of man, and, at the same time, the ethics of love present in the "New Testament", and shows the conflicts an evangelic conception of man is marked with. He proposes to replace it with a non-evangelic model of man. Włodzimierz Lorenc (*Philosophies of definiteness. A twilight of the idea of absolute and inclination to absolutising*). According to its title, it shows a twilight of metaphysics by means of criticising the idea of absolute, and the process of replacing it with the idea of definiteness.

The third part contains texts devoted to the reception of selected problems of Marxism, present to a large extent at some point of the activity of Professor Kazimierz Ślęczka. Barbara Przybylska-Czajkowska (*Ethics*

in *“Ontology” by Lukács. A reconstruction outline*) analyses a selected fragment of his fundamental work, the Polish philosophy assimilated by professor. The author presents the up-to-dateness of the proposition Lukács put forward, indicating that his work contains an interesting perspective of the evaluation of globalisation. It is worth emphasising that Kazimierz Ślęczka is a translator of J.A. Scholte’s book on globalization. Waldemar Czajkowski (*A historic ontology of globalization by György Lukács*), deriving a certain ontology of globalization from Lukács, presents its up-to-dateness in contemporary discussions on globalization. Tomasz Czakon (*A reception of the book by Andrzej Walicki “Marxism and the leap to the kingdom of freedom”*) presents a great level of interest and a variety of ways of reception of the book by Walicki. Marek Zagajewski (*A spectre of communism circles around Poland*) polemicalises with a careless abuse of such terms as “communism”, “a communist”, “a communist country” nowadays. At the same time, a new edition of “A communist manifesto” suggests a contemporary interpretation of the document of Wiosna Ludów.

In the fourth part, Ewa Kochan (*Feminism and ideology. On the margins of Kazimierz Ślęczka’s book*) proposes to read the professor’s book again. She claims that the very book meant a special kind of openness of the Polish humanistics to the world.

The fifth part of the book is devoted to selected aspects of the issues important for professor, i.e. alienation and its overcoming. Wojciech Kaute (*“Man was born free though he is bound everywhere”. Rousseau and his rebellion against the modern world*) presents the very problem referring to Jean Jacques Rousseau’s philosophy. Jerzy Kopel (*Social identity and interpersonal communication. In the circle of Mikhail Bakhtin’s thought*) shows the problem of identity being endangered both within the scope of individual subjectivity and its community relations. The volume closes with a text by Jacek Wódz (*On the so-called permanent legitimization of power*) constituting, generally speaking, the key to the exit from more or less hermetic philosophical considerations on the world of ideas to social and political reality of today’s Poland.

Keywords: Marxism, feminism, globalization, ideology, progress, ontology, esthetics.

Tomasz Czakon

Vorwort

Das Geburtstagsjubiläum eines bedeutenden Wissenschaftlers ist nicht nur seine private Sache — für seine Freunde und Schüler ist es ein Anlass, dem Berufsweg des Jubilars nachzugehen und ihm, dem Lehrer, Meister und Freund zu danken. Das vorliegende Buch ist auf Anregung der Freunde und Schüler von Professor Ślęczka zur Ehre seines 70. Geburtstags herausgegeben worden.

Der Titel des Gedenkbuches *Vom Marxismus bis zum Feminismus* gibt den ideologischen Weg des Professors nicht vollkommen wieder. Er sollte eher lauten: *Von der Geologie bis zur Globalisierung*, aber dann würde er nicht so überzeugend sein und könnte den dramatischen Kampf des Professors mit der Ideenwelt nicht wiedergeben: zuerst die Versenkung in eine damals nicht orthodoxe Art des Marxismus, dann mühevollen Versuche, sich daraus wieder herauszukrabbeln, und schließlich die Suche nach einem neuen Gebiet der philosophischen Expression.

Meinen ersten Kontakt mit Professor Ślęczka habe ich anlässlich seiner Habilitationsarbeit *Die Dialektik eines revolutionären Prozesses: im Streit wegen „Geschichte und Klassenbewusstsein“* (1978) aufgenommen. Ich war damals Absolvent der Archäologie und Student der Philosophie an der Jagiellonen Universität in Krakau. Das Buch hat mich sehr beeindruckt, obwohl ich es auch fremd fand. Sehr interessant fand ich seine hermeneutische Analyse des Werkes von Lukács und sein starkes Vertrauen an die Macht der Philosophie. Ich war damals viel mehr für Methodologie der Wissenschaften interessiert. Von Lemberger-Warschauer Schule beeinflusst war ich nicht bereit, der Philosophie eine geschichtsbildende Bedeutung beizumessen, wie es bei Ihm der Fall war. Doch nach dem Studiumabschluss hätte ich gern im Institut für Philosophie an der Schlesischen Universität in Kattowitz mit Professor Ślęczka mitwirken können. Das hat

mir auch gelungen. Infolge der politischen und sozialen Geschehnisse in den Jahren 1980—1981 habe ich die Methodologie der Wissenschaften zugunsten der Sozialphilosophie, und genauer gesagt des Marxismus, aufgegeben. Schließlich habe ich unter der Leitung des Professors als Mentors meine Dissertation geschrieben.

Das Buch besteht aus fünf Teilen. Der erste beinhaltet offensichtlich die Memoiren, die manchmal auf eine sehr persönliche Weise das Leben und die Ideologie des Jubilars darstellen. Angefangen wird es mit einer ungewöhnlichen Erinnerung von Jan Rzymelka (*Die Bemerkungen über die Faszinationsepisoden — aus dem Leben von Kazimierz Ślęczka, der Geologie studierte und Philosophieprofessor geworden ist*), dem ersten Doktoranden des Professors und seit 1989 (mit kurzer Pause) dem Sejmabgeordneten. Jan Rzymelka spricht über die kulturelle Einzigartigkeit des ehemaligen Teschener Fürstentums — des Geburtsortes des Professors, erzählt von seinen Studentenjahren, seinen Faszinationen von damals und von seinem Interesse für G. Lukács Werke. Krzysztof Wieczorek (*Aus der Geschichte eines philosophischen Enthusiasmus*) zeigt, wie Kazimierz Ślęczka mit der Zeit sein Verhältnis zur Idee des Fortschritts änderte. Die Ursache dafür war ein theoretischer Umbruch, dessen Vertreter solche Denker, wie Louis Althusser und Jacques Derrida waren, und der dazu geführt hat, dass Ślęczka seine eigene Meinung über den Marxismus revidiert hat. In warmen Worten stellt Ewa Hyży (*Meine persönliche Meinung von Kazimierz Ślęczka als John S. Mill des polnischen Feminismus*) den Lesern die Gestalt des Professors Kazimierz Ślęczka als John S. Mill des Feminismus in Polen vor. Der Teil des Buches endet mit dem Text von Andrzej Murzyn (*Ein Geständnis des Schülers*), der die dem Jubilar nahe Philosophie rühmt.

Im zweiten Teil befinden sich drei Aussagen, in denen es wegen der Gültigkeit der klassischen philosophischen Fragen, die auch von Professor Ślęczka behandelt waren, gestritten wird. Halina Promieńska (*Aristoteles in der Welt des Postmodernismus und... Feminismus*) schreibt über die Bedeutung des Aristoteles für die heutige Zeit und versucht die These zu beweisen, dass er nicht so antifeministisch war, wie es auch herauskam. Leszek Nowak (*Zur notwendigen Modifizierung der normativen Ethik von dem „Neuen Testament“*) schildert die Idee des Menschen und damit die im *Neuen Testament* vorhandene Ethik der Liebe, und zeigt alle Konflikte, mit denen die evangelische Konzeption des Menschen belastet ist. Stattdessen schlägt sie ein nicht evangelisches Modell des Menschen vor. Włodzimierz Lorenc (*Die Philosophien der Endlichkeit. Der Niedergang von der Idee des Absoluten und des Vorliebens fürs Absolutisieren*) zeigt den Niedergang der Metaphysik, indem er die Idee des Absolu-

ten der Kritik unterwirft und sie mit der Idee der Endlichkeit zu ersetzen versucht.

Der dritte Teil beinhaltet Texte, die der Rezeption von den ausgewählten, im Werk Professors Ślęczka besonders in einer Periode seiner Tätigkeit auch berührten Problemen des Marxismus gewidmet sind. Barbara Przybylska-Czajkowska (*Die Ethik in der „Ontologie“ von Lukács. Die Rekonstruktionsskizze*) analysiert ausgewählte Fäden vom fundamentalen Werk des Autors, mit dem die polnische Philosophie dank dem Jubilar vertraut gemacht worden ist. Die Verfasserin beweist, dass Lukács Thesen immer noch aktuell bleiben, denn sie lassen die Globalisierung von einem besonderen Standpunkt beurteilen. Es ist erwähnenswert, dass Professor Ślęczka ein interessantes Buch von Jan A. Scholte über Globalisierung übersetzt hat. Waldemar Czajkowski (*Die geschichtliche Ontologie der Globalisierung von György Lukács*) zeigt im Lukács Werk eine gewisse Ontologie der Globalisierung und beweist, dass sie in heute geführten Diskussionen über Globalisierung immer noch aktuell bleibt. Tomasz Czakon (*Die Rezeption des Buches „Der Marxismus und der Sprung ins Freiheitsreich“ von Andrzej Walicki*) zeigt wie verschieden das Buch von Walicki von den Lesern empfangen wurde. Marek Zagajewski (*Das Gespenst des Kommunismus rennt durch Polen*) polemisiert gegen den heutigen Missbrauch von solchen Termini, wie: „Kommunismus“, „Kommunist“, „kommunistischer Staat“. Er schlägt auch vor, den neu herausgegebenen *Kommunistischen Manifest* aus der Zeit des Völkerfrühlings aufs Neue auszuliegen.

Im vierten Teil ermuntert Ewa Kochan (*Feminismus und Ideologie. Am Rand des Buches von Kazimierz Ślęczka*) zur nochmaligen Lektüre des vom Professor Ślęczka geschriebenen Buches, das ihrer Meinung nach dazu beigetragen hat, dass die polnische Humanistik in der Welt berücksichtigt wurde.

Der fünfte Teil ist den ausgewählten Aspekten der für den Jubilar wichtigen Thematik, nämlich Entfremdung und deren Überwindung, gewidmet. Wojciech Kaute (*„Ein Mensch ist als freies Wesen geboren und trotzdem ist er überall in Fesseln“. Rousseau und sein Protest gegen die neue Welt*) bespricht das Thema sich auf die Philosophie von Jean Jacques Rousseau berufend. Jerzy Koppel (*Die gesellschaftliche Identität und zwischenmenschliche Kommunikation. Ringsum Michail Bachtins Philosophie*) schildert das Problem der bedrohten Identität im Bereich der persönlichen Auffassung, als auch der Wechselbeziehung zwischen einer Person und der Gemeinschaft. Das Buch endet mit der Aussage von Jacek Wódz (*Ein paar Worte über die sog. permanente Legitimierung der Gewalt*) die ein Versuch ist, sich aus dem Kreis der mehr oder weniger hermeti-

schen philosophischen Betrachtungen über die Ideenwelt zu befreien, und soziale und politische Realien des heutigen Polens in Rücksicht zu nehmen.

Schlüsselwörter: Marxismus, Feminismus, Globalisierung, Ideologie, Fortschritt, Ontologie, Ästhetik

Tomasz Czakon

List of contents

Introduction (<i>Tomasz Czakon</i>)	5
---	---

1. Memories on Professor

JAN RZYMEŁKA: Notes on the episodes of fascination — from life of Kazimierz Ślęczka who studied (not only) geology — and became the Professor of philosophy	17
KRZYSZTOF WIECZOREK: From the history of a certain philosophical enthusiasm	24
EWA HYŻY: A personal reflection on Kazimierz Ślęczka — a John S. Mill of the Polish feminism	37
ANDRZEJ MURZYN: Student's confessions	39

2. An argument on the up-to-dateness of classical propositions

HALINA PROMIENSKA: Aristotle in the world of postmodernism and... feminism	47
LESZEK NOWAK: On the need to modify normative ethics of the <i>New Testament</i>	70
WŁODZIMIERZ LORENC: Philosophies of definiteness. A twilight of the idea of absolute and inclination to absolutising	95

3. Problems of the reception of marxism

BARBARA PRZYBYLSKA-CZAJKOWSKA: Ethics in <i>Ontology</i> by Lukács. A reconstruction outline	119
WALDEMAR CZAJKOWSKI: A historic ontology of globalization by György Lukács	132
TOMASZ CZAKON: A reception of the book by Andrzej Walicki <i>Marxism and the leap to the kingdom of freedom</i>	148
MAREK ZAGAJEWSKI: A spectre of communism circles around Poland . . .	163

4. Feminism

EWA KOCHAN: Feminism and ideology. On the margins of Kazimierz Ślęcka's book	185
--	-----

5. Alienation and its overcoming

WOJCIECH KAUTE: "Man was born free though he is bound everywhere". Jean Jacques Rousseau and his rebellion against the modern world . . .	199
JERZY KOPEL: Social identity and interpersonal communication. In the circle of Mikhail Bakhtin's thought	218
JACEK WÓDZ: On the so-called permanent legitimization of power . . .	242

Inhaltsverzeichnis

Vorwort (<i>Tomasz Czakon</i>)	5
--	---

1. Die Erinnerungen an den Jubilar

JAN RZYMEŁKA: Die Bemerkungen über die Faszinationsepisoden — aus dem Leben von Kazimierz Ślęczka, der Geologie (nicht nur) studierte und Philosophieprofessor geworden ist	17
KRZYSZTOF WIECZOREK: Aus der Geschichte eines philosophischen Enthusiasmus	24
EWA HYŻY: Meine persönliche Meinung von Kazimierz Ślęczka, als John S. Mill des polnischen Feminismus	37
ANDRZEJ MURZYN: Ein Geständnis des Schülers	39

2. Der Wortwechsel wegen klassische Anschauungen

HALINA PROMIĘŃSKA: Aristoteles in der Welt des Postmodernismus und... Feminismus	47
LESZEK NOWAK: Zur notwendigen Modifizierung der normativen Ethik von dem <i>Neuen Testament</i>	70
WŁODZIMIERZ LORENC: Die Philosophien der Endlichkeit. Der Niedergang von der Idee des Absoluten und des Vorliebens für Absolutisieren	95

3. Probleme mit der Rezeption der marxistischen Ideen

BARBARA PRZYBYLSKA-CZAJKOWSKA: Die Ethik in der <i>Ontologie</i> von Lukács. Die Rekonstruktionsskizze	119
WALDEMAR CZAJKOWSKI: Die geschichtliche Ontologie der Globalisierung von György Lukács	132
TOMASZ CZAKON: Die Rezeption des Buches „Der Marxismus und der Sprung ins Freiheitsreich“ von Andrzej Walicki	148
MAREK ZAGAJEWSKI: Das Gespenst des Kommunismus rennt durch Polen	163

4. Der Feminismus

EWA KOCHAN: Feminismus und Ideologie. Am Rande des Buches von Kazimierz Ślęczka	185
---	-----

5. Die Entfremdung und deren Überwindung

WOJCIECH KAUTE: „Ein Mensch ist als freies Wesen geboren und trotzdem ist er überall in Fesseln“. Jean Jacques Rousseau und sein Protest gegen die neue Welt	199
JERZY KOPEL: Die Gesellschaftsidentität und zwischenmenschliche Kommunikation. Ringsum Michail Bachtins Philosophie	218
JACEK WÓDZ: Ein paar Worte über die sog. permanente Legitimierung der Gewalt	242

Spis treści

Wstęp (<i>Tomasz Czakon</i>)	5
--	---

1. Wspomnienia o Jubilacie

JAN RZYMEŁKA: Notatki o epizodach fascynacji — z życia Kazimierza Ślęczki, który studiował geologię (i nie tylko) — a profesorem filozofii został	17
KRZYSZTOF WIECZOREK: Z dziejów pewnego filozoficznego entuzjazmu	24
EWA HYŻY: Osobista refleksja o Kazimierzu Ślęczce — Johnie S. Millu polskiego feminizmu	37
ANDRZEJ MURZYN: Wyznania ucznia	39

2. Spór o aktualność klasycznych propozycji

HALINA PROMIĘNSKA: Arystoteles w świecie postmodernizmu i... feminizmu	47
LESZEK NOWAK: O potrzebie modyfikacji etyki normatywnej <i>Nowego Testamentu</i>	70
WŁODZIMIERZ LORENC: Filozofie skończoności. Zmierzch idei absolutu i skłonności do absolutyzowania	95

3. Problemy recepcji marksizmu

- BARBARA PRZYBYLSKA-CZAJKOWSKA: Etyka w *Ontologii* Lukácsa. Szkic
rekonstrukcji 119
- WALDEMAR CZAJKOWSKI: Györgya Lukácsa ontologia historyczna globali-
zacji 132
- TOMASZ CZAKON: Recepcja książki Andrzeja Walickiego *Marksizm i skok
do królestwa wolności...* 148
- MAREK ZAGAJEWSKI: Widmo komunizmu krąży po Polsce 163

4. Feminizm

- EWA KOCHAN: Feminizm i ideologia. Na marginesach książki Kazimierza
Ślęzki 185

5. Wyobcowanie i jego przewycięzenia

- WOJCIECH KAUTE: „Człowiek urodził się wolny, a wszędzie jest w okowach”.
Jean Jacques Rousseau i jego bunt wobec nowożytnego świata 199
- JERZY KOPEL: Tożsamość społeczna i komunikacja interpersonalna. W krę-
gu myśli Michaiła Bachtina 218
- JACEK WÓDZ: O tak zwanej permanentnej legitymizacji władzy — słów kil-
ka 242